

ESG & Economie

Economisch Bureau | Financial Markets & Sustainability Research | 5 maart 2025

Zijn tarieven VS een katalysator voor energietransitie EU?

Moutaz Altaghlibi - Senior Energie Econoom | moutaz.altaghlibi@nl.abnamro.com

- Een door de VS ontketende handelsoorlog zou de handelsstromen doen afnemen en de wereldwijde groei vertragen, waarbij de EU mogelijk te maken krijgt met lagere inflatie
- We verwachten dat de beleidsrente harder omlaag gaat in de eurozone waardoor de financieringskosten voor de energietransitie van de EU ook kunnen dalen
- Verder kunnen de Amerikaanse tarieven de Chinese yuan verzwakken ten opzichte van de euro, waardoor Chinese import goedkoper wordt voor de EU en de kosten voor de energietransitie in Europa mogelijk lager uitvallen
- Wij voorzien een verzwakking van de Chinese yuan ten opzichte van de euro, waardoor Chinese import goedkoper wordt voor de EU en de kosten voor de energietransitie in Europa mogelijk lager uitvallen
- Aan de andere kant zou een handelsoorlog kunnen leiden tot lagere prijzen voor fossiele brandstoffen, waardoor de alternatieve kosten van klimaatinvesteringen zouden toenemen, het gebruik van fossiele brandstoffen zou worden verlengd en het overgangsproces zou worden vertraagd
- Al met al kan een VS ontketende handelsoorlog positieve gevolgen hebben voor de energietransitie in Europa, zolang er geen extra tarieven komen tussen de EU en China

Inleiding

De wereld waarin we leven verandert in een snel tempo waarin een decennialang pro-globaliseringsstandpunt op de proef wordt gesteld door de kwetsbaarheid van toeleveringsketens tijdens de COVID-pandemie en de energiecrisis daarna. Bovendien is met binnenlandse uitdagingen en de opkomst van nationalisme, de prioriteit van binnenlandse agenda's in veel landen op de voorgrond getreden. De meest recente ontwikkeling in dit verband zijn de (voorgestelde) nieuwe tarieven die de nieuwe Amerikaanse regering oplegt aan importen van verschillende handelspartners, samen met een teruggedraaiing van het klimaatbeleid. Dit zet de deur open voor verschillende scenario's van vergelding en het ontstaan van handelsoorlogen tussen de VS en hun handelspartners (zie onze meest recente macronotities over dit onderwerp [hier](#) en [hier](#)). Deze handelsconflicten kunnen de handelsstromen, groeicijfers en de klimaatneutrale transitietrajecten over de hele wereld beïnvloeden.

In deze notitie bekijken we de concepten van vrijhandel en de rol van het internationale bestuursorgaan, de Wereldhandelsorganisatie (WTO). We schetsen ook de belangrijkste kanalen waarlangs een door de VS uitgelokte handelsoorlog het transitieproces in de EU beïnvloedt, waarbij we de nadruk leggen op de belangrijkste effecten op kostenstructuren en toeleveringsketens. We sluiten af met een conclusie. Deze notitie is het eerste deel van een reeks waarin de effecten van handelsoorlogen op de energietransitie worden geanalyseerd.

Vrijhandel en de WHO

Handelsbelemmeringen kunnen vele vormen aannemen, zoals tarieven, quota, embargo's, sancties of voorschriften. Tarieven zijn de meest voorkomende handelsbelemmering, die bestaan uit extra heffingen op importen aan de grens voordat ze de binnenlandse markt binnenkomen. In principe beschermen tarieven binnenlandse producenten tegen internationale concurrentie. Minder concurrentie zou binnenlandse producenten in staat stellen hun prijzen en winsten te verhogen. Maar tegelijkertijd kan een dergelijk protectionisme ook leiden tot een minder efficiënt gebruik van hulpbronnen. Daarnaast zouden hogere binnenlandse prijzen een opwaartse druk kunnen uitoefenen op de inflatie en de koopkracht van consumenten verminderen. Dit laatste effect wordt verzacht door een toename van de werkgelegenheid en de lonen. Al met al zouden tarieven over het algemeen voordelig zijn voor producenten ten koste van consumenten. Deze effecten worden omgekeerd onder vrijhandel waar handelsbarrières minimaal zijn.

Vanuit een puur economisch perspectief zou het opheffen van handelsbelemmeringen elk land in staat stellen zich te specialiseren in de productie van goederen en diensten waar het een comparatief voordeel in heeft, terwijl het voor andere producten afhankelijk zou zijn van invoer. Dit zou leiden tot een hoge efficiëntie in het gebruik van hulpbronnen. In principe zou vrijhandel dan ook voordelig zijn voor beide handelspartners, waarbij het importerende land kan profiteren van producten van hogere kwaliteit tegen lagere prijzen, terwijl het exporterende land meer winst maakt door toe te treden tot nieuwe markten. Vrijhandel leidt echter ook tot een hogere mate van globalisering, waarbij de toeleveringsketens voor verschillende producten complexer worden en verspreid zijn over verschillende landen met een specifieke kostenstructuur. Bijgevolg neemt de kwetsbaarheid voor verstoringen van de toeleveringsketen toe.

Landen hebben de voordelen van vrijhandel erkend door zich te engageren in verschillende handelsovereenkomsten, zowel regionaal als internationaal, waarbij de Wereldhandelsorganisatie (WHO) een sleutelrol speelt in het verminderen van handelsbelemmeringen. De WHO is opgericht door onderhandelingen in het kader van de Algemene Overeenkomst voor Tarieven en Handel (GATT) en heeft als doel tarieven te verlagen en niet-discriminerende handelspraktijken te bevorderen door middel van principes als meest begunstigde natie en nationale behandeling. Landen kunnen unilateraal tarieven verlagen, maar voor het verhogen van tarieven is een rechtvaardiging nodig en uitzonderingen op non-discriminatie zijn toegestaan onder specifieke voorwaarden, zoals oneerlijke handelspraktijken. De WHO biedt ook een mechanisme voor geschillenbeslechting om handelsgeschillen tussen lidstaten aan te pakken.

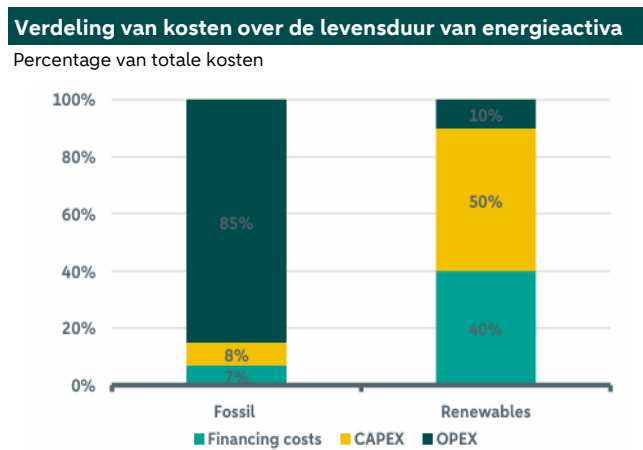
Internationale handel en de energietransitie

Om de relatie tussen internationale handel en de energietransitie te beoordelen, moeten we de verschillende kanalen identificeren waarlangs het handelsbeleid het klimaatneutrale transitieproces beïnvloedt. Een succesvolle energietransitie hangt af van de tijdige uitrol van transitietechnologieën om de capaciteits- en emissiedoelstellingen in alle sectoren te halen. Investeren in transitietechnologieën wordt beïnvloed door verschillende factoren, zoals regelgeving, gereedheid van de infrastructuur, financiering en technologiekosten, maar ook de veerkracht van de toeleveringsketens. Bijgevolg zou het handelsbeleid de overgang beïnvloeden door zijn effect op de kosten (zowel CAPEX als OPEX), de ontwikkeling van de infrastructuur en de wereldwijde toeleveringsketens van kritieke metalen en overgangstechnologieën.

De tabel hierbeneden (links) illustreert de primaire risico's van de belangrijkste overgangstechnologieën. Hieruit blijkt dat windenergie, batterijopslag en elektrische voertuigen bijzonder kwetsbaar zijn voor verstoringen in de toeleveringsketen van kritieke mineralen, terwijl hogere financieringskosten de investeringen in windenergie, kernenergie en elektriciteitsnetten het hardst zouden treffen. Windenergie is het meest kwetsbaar voor verstoringen in de internationale handel.

Primaire risico's van belangrijke overgangstechnologieën							
	Wind	Solar PV	Nuclear	Battery storage	Grids	Electric Vehicles	Heat Pumps
Regulatory and policy risks							
Regulatory frameworks	Medium	Low	Medium	Medium	Medium	Medium	Medium
Policy support	Low	Low	Medium	Low	Low	Low	Low
Permitting and certification	Medium	Medium	High	Low	High	Medium	Low
Supply chain risks							
Critical minerals	High	Medium	Low	High	Medium	High	Low
Manufacturing	High	Low	Medium	Medium	Low	Low	Medium
Skilled Labor	Medium	Medium	High	Low	High	Low	Medium
Financial risks							
Financing cost	High	Medium	High	Medium	High	Medium	Medium
Revenue and savings predictability	Medium	Low	Low	Medium	Low	Low	Low
Overall risks	High	Low	Medium	Medium	High	Low	Medium

Bron: IEA, ABN AMRO Economisch Bureau

Bron: Illustratief voorbeeld (voor de oorspronkelijke grafiek zie Morawiecka & Scott, 2023), ABN AMRO Economisch Bureau

Handelsoorlogen en de energietransitie

Een handelsoorlog wordt uitgelokt wanneer een land besluit om eenzijdig de tarieven, of handelsbarrières, op de invoer van één of meer handelspartners te verhogen, terwijl de laatstgenoemden als vergelding de handelsbarrières op hun invoer van eerstgenoemden verhogen. Landen kunnen het gebruik van tarieven motiveren op verschillende gronden, waarvan sommige zijn toegestaan door de WHO, zoals het beschermen van de eigen industrie tegen oneerlijke concurrentie. Andere kunnen worden gemotiveerd door nationale agenda's, zoals het aanpakken van handelsonevenwichtigheden en het beschermen van binnenlandse industrieën, die in strijd zijn met WHO-overeenkomsten.

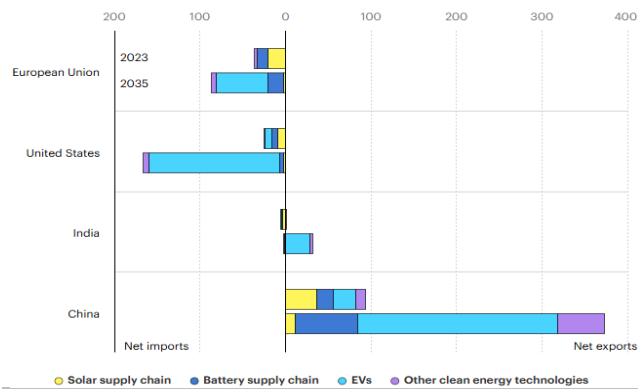
Een handelsoorlog kan via verschillende kanalen gevolgen hebben. Over het algemeen, en afhankelijk van de conjunctuurcyclus, kan een handelsoorlog leiden tot een hogere inflatie in het land dat de tarieven oplegt. Daarnaast zullen de handelsstromen tussen de betrokken landen afnemen en de groeicijfers dalen. Bovendien kan het verhogen van invoertarieven leiden tot veranderingen in wisselkoersen die beide zijden van de handel beïnvloeden, wat weer gevolgen heeft voor kosten, prijzen en winstgevendheid. Om precies te zijn, tarieven kunnen de importstroom verminderen en de vraag naar de valuta van het exporterende land doen afnemen, waardoor de valuta van het exporterende land in waarde daalt ten opzichte van die van het importerende land. Al met al zouden handelsoorlogen leiden tot een verschuiving in handelspatronen, waardoor de handelsstromen en groeipercentages meestal afnemen.

De VS heeft een unieke positie in de internationale handel als de grootste wereldeconomie met een dominante positie voor de Amerikaanse dollar als belangrijkste valuta voor internationale handelsafwikkelingen. De nieuwe Amerikaanse regering begon haar ambtstermijn met een verhoging van de tarieven voor belangrijke handelspartners zoals Canada, Mexico en China, terwijl tarieven voor Europese goederen de volgende op de lijst zouden kunnen zijn. Aangezien deze landen hebben aangegeven dat ze in verschillende mate vergeldingsmaatregelen zullen nemen, begint er een door de VS uitgelokte handelsoorlog te ontstaan.

Deze ontwikkelingen vinden plaats op een moment dat de internationale handel in schone technologieën toeneemt, met China aan kop als netto-exporteur van schone energietechnologieën, zoals te zien is in de grafiek hierbeneden (links), samen met de toename in wereldwijde energie-investeringen (rechts). Dit roept de vraag op hoe de Europese energietransitie kan worden beïnvloed door een handelsoorlog die de VS tegen zijn belangrijkste handelspartners uitlokt. In de volgende paragrafen belichten we de mogelijke gevolgen van een dergelijke oorlog voor de Europese overgang, ervan uitgaande dat het handelsbeleid tussen de EU en andere handelspartners naast de VS ongewijzigd blijft.

Netto-handel in belangrijke schone technologieën

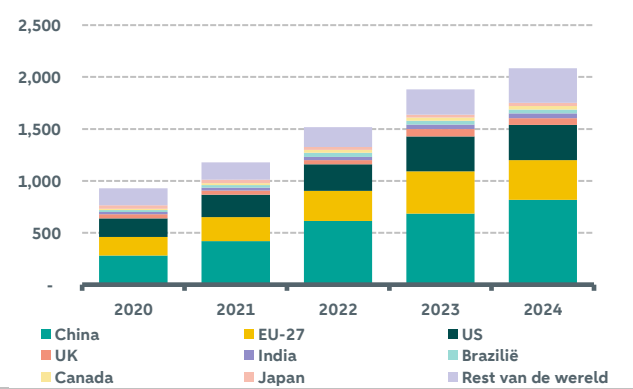
Miljard dollar

Bron: IEA, "Energy technology perspectives 2024" ([link](#))

Wereldwijde investeringen in energietransitie

Miljard dollar

Bron: Bloomberg, ABN AMRO Economisch Bureau

Wisselkoersen

China is een toonaangevende fabrikant van veel overgangstechnologieën, zoals elektrische voertuigen, batterijen, zonnepanelen en windturbines. Daarnaast beschikt het over aanzienlijke voorraden van kritieke mineralen die nodig zijn voor deze technologieën, zoals zeldzame aardelementen. Sommige van deze mineralen worden wereldwijd gewonnen en verwerkt in China. In principe zouden hogere invoertarieven in de VS en een sterkere Amerikaanse dollar positieve overloopeffecten hebben op de Europese transitie naar een klimaatneutrale economie, wanneer de Amerikaanse tarieven een relatief groter effect hebben op de Chinese yuan dan op de euro. Dat wil zeggen, als de Amerikaanse dollar sterker wordt ten opzichte van de Chinese yuan, maar minder ten opzichte van de euro, kan dit de Chinese import relatief goedkoper maken voor de EU in vergelijking met de VS. In ons basisscenario voor 2026 verwachten we een verzwakking van de Chinese yuan ten opzichte van de euro met 4,5% in vergelijking met 2025 (je vindt onze FX vooruitzichten [hier](#)).

Technologiekosten

Wat de productiecapaciteit van schone technologieën betreft, is er al een wereldwijde overcapaciteit in de productie van fotovoltaïsche zonne-energie, elektrolytische cellen en windturbines, met de grootste stagnatie in China. Amerikaanse tarieven (en het terugdraaien van het Amerikaanse klimaatbeleid) kunnen de vraag naar deze technologieën nog verder laten dalen, waardoor fabrikanten voor nog meer uitdagingen komen te staan. De afgenomen Amerikaanse vraag kan de prijzen van deze technologieën naar een nieuw dieptepunt sturen, wat in principe zou helpen om de Europese transitie verder te stimuleren. Tegelijkertijd zou dit echter een extra uitdaging vormen voor landen die hun binnenlandse productiecapaciteit in deze sectoren willen ondersteunen en beschermen. De bescherming van de EV-industrie is bijvoorbeeld een strategisch doel voor de EU en er werden al tarieven gebruikt om de invoer van Chinese EV af te remmen. Vergelijkbare stappen kunnen worden genomen om de Europese zon-PV-industrie te beschermen op basis van antidumping- en antisubsidiegronden. Ondanks de beschermende tarieven hebben Europese fabrikanten moeite om te concurreren met Chinese bedrijven; velen hebben hun activiteiten moeten stopzetten en sommigen zijn zelfs failliet gegaan. Ondertussen verhogen deze tarieven ook de kosten voor ontwikkelaars van duurzame energieprojecten, waardoor hun apparatuur duurder wordt.

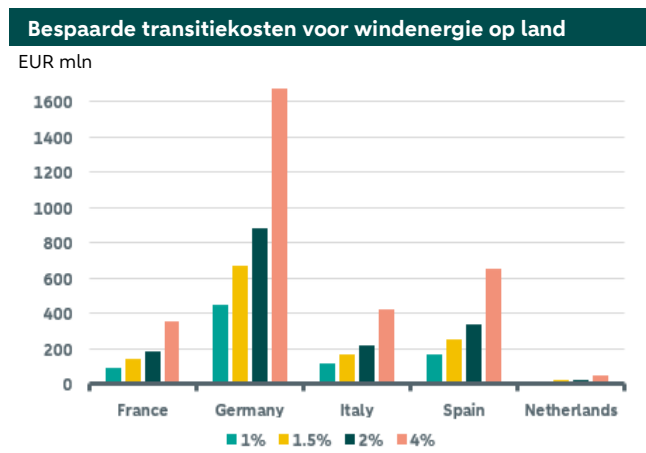
Eenvoudig gezegd zou het verminderen van de concurrentie door buitenlandse concurrentie uit te sluiten door middel van tarieven in de EU de kosten van de energietransitie voor eindgebruikers verhogen. Tegelijkertijd, als de EU haar tarieven op Chinese import ongewijzigd laat, zou een door de VS uitgelokte handelsoorlog met China de prijzen van apparatuur voor Europese ontwikkelaars doen dalen en de transitie versnellen, wat de Europese energiezuikerheid zou vergroten en klimaatresultaten kan opleveren.

We merken op dat ondanks de hogere potentiële EU-tarieven, de verschillen in kosten groot kunnen zijn en dat Chinese goederen concurrerend blijven op de Europese markten. Daardoor zijn dergelijke tarieven niet effectief om de lokale industrie te beschermen, terwijl ze de transitiekosten voor Europa verhogen. Een benadering die Europa moet overwegen in plaats van protectionisme door middel van tarieven, is het aantrekken van de expertise van de meest toonaangevende bedrijven ter wereld naar hun markten.

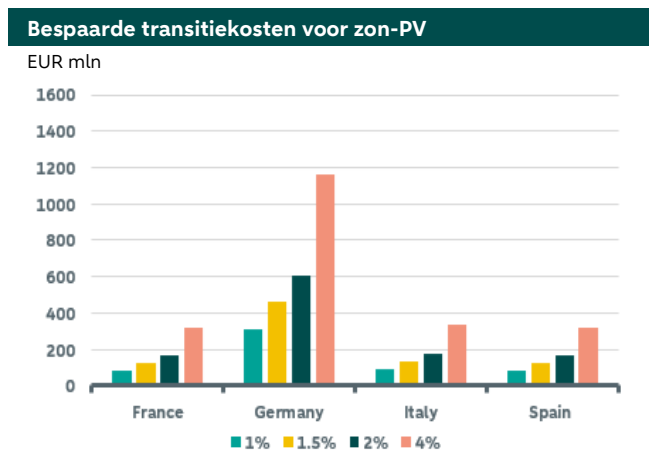
Tot slot kunnen lagere handelsstromen als gevolg van de stijging van de handelsbarrières leiden tot een verminderde vraag naar internationale scheepvaart, waardoor de kosten voor scheepvaart en technologie nog lager kunnen uitvallen, wat vooral gunstig is voor windenergieprojecten.

Financieringskosten

Zoals hierboven vermeld, zijn investeringen in belangrijke transitietechnologieën erg gevoelig voor financieringskosten. Om het effect van de door de VS uitgeroepen handelsoorlog op deze kosten te beoordelen, moeten we rekening houden met veranderingen in het monetaire beleid als reactie op mogelijke veranderingen in tarieven, groeipercentages en inflatie.

Bron: Bloomberg, EC, eigen berekeningen ABN AMRO Economisch Bureau

Bron: Bloomberg, EC, eigen berekeningen ABN AMRO Economisch Bureau

Een veel gebruikte indicator om de ontwikkelingskosten van verschillende energietechnologieën te vergelijken is de *Levelized Cost of Electricity* (LCOE). In principe betekent een lagere rentevoet een lagere LCOE. De impact verschilt echter per technologie en per land, afhankelijk van verschillende factoren zoals hernieuwbare bronnen en capaciteitsfactoren. In een eerdere studie ([hier](#)) hebben we de impact gekwantificeerd van een lagere groene rente op de LCOE voor belangrijke hernieuwbare technologieën in verschillende Europese landen. De grafieken hierboven geven de potentiële besparingen in transitiekosten weer die gepaard gaan met het behalen van de 2030 capaciteitsdoelen voor windenergie op land en zon-PV onder verschillende scenario's van renteverlagingen.

Hoewel we van mening zijn dat de Amerikaanse tarieven de inflatie in de VS kunnen verhogen, zal de inflatie in de eurozone waarschijnlijk lager uitvallen omdat het negatieve effect op de binnenlandse en wereldwijde vraag het directe effect van de vergeldingsmaatregelen van de EU kan compenseren. We hebben onze verwachtingen voor de Amerikaanse tarieven gedetailleerd uiteengezet in onze vooruitzichten voor 2025 (zie [hier](#) voor meer informatie) en in onze recente mondiale maand ([hier](#)). Wij verwachten dat de handel zich zal stabiliseren op een nieuw normaal niveau na de tarieven, waarbij de Chinese handelsstromen verschuiven van de VS naar andere landen, waaronder de EU. Al met al kan de EU te maken krijgen met meer concurrentie, lagere groeicijfers en inflatie. Daarom zullen de Amerikaanse tarieven waarschijnlijk leiden tot een divergentie in de rentetarieven aan de andere kant van de Atlantische Oceaan, waar de Fed naar verwachting te maken gaat krijgen met hogere inflatie en de rente op een restrictief niveau zal houden, terwijl de ECB de rente sterk zal verlagen. Lagere rentetarieven betekenen lagere financieringskosten voor investeringen in de energietransitie, wat een stimulans is voor de Europese transitie.

Fossiele brandstoffen, kritieke metalen en toeleveringsketens

Het effect van de handelsoorlog op de prijzen van fossiele brandstoffen heeft ook een effect op het transitieproces en de transitie-investeringen. Zoals eerder vermeld kan een door de VS uitgelokte handelsoorlog leiden tot lagere handelsstromen en groeicijfers, met name in China, waardoor de vraag naar verschillende fossiele brandstoffen kan afnemen, wat een neerwaartse druk uitoefent op de prijzen van fossiele brandstoffen¹. Bovendien krabbelt de nieuwe Amerikaanse regering terug op haar klimaatambities, terwijl ze de ontwikkeling van nieuwe olie- en gasprojecten steunt. Dit kan betekenen dat het aanbod van fossiele brandstoffen in de toekomst gaat toenemen en de prijzen

¹ Je kunt meer lezen over onze vooruitzichten voor olie [hier](#) en voor gas [hier](#).

vervolgens zullen dalen. Lagere prijzen voor fossiele brandstoffen kunnen de opportuniteitskosten van klimaatinvesteringen verhogen, het gebruik van fossiele brandstoffen verlengen en het transitieproces vertragen.

Bovendien hebben verschillende landen in verschillende contexten tarieven en andere handelsbelemmeringen toegepast op cruciale metalen en mineralen die nodig zijn voor de overgang, wat allemaal op de één of andere manier van invloed is op de transitie. Zo zijn de tarieven van de VS op staal en aluminium de afgelopen jaren gestegen. Deze metalen worden gebruikt voor het maken van transitietechnologieën zoals windturbines, batterijopslag en elektrische voertuigen. Daarnaast worden exportcontroles op kritieke metalen, zoals grafiet en nikkel, die essentieel worden geacht voor de productie van schone technologieën, door China en andere landen gebruikt om hun relatieve voordeel in schone technologieën te behouden. Al met al kunnen hogere Amerikaanse tarieven op Chinees staal, aluminium of andere metalen de prijzen van schone technologieën in de VS doen stijgen, terwijl ze buiten de VS tot een prijsdaling kunnen leiden (Bijvoorbeeld Chinese producten), wat een positief effect kan hebben op de transitie in de EU.

We merken op dat de hierboven genoemde verwachte effecten afhangen van andere aspecten die ook in aanmerking moeten worden genomen. Zo zal een stijging van de handelsbelemmeringen leiden tot een herschikking van de toeleveringsketens voor energie en schone technologieën, wat veranderingen teweeg zal brengen in de industriële mix voor verschillende landen, afhankelijk van verschillen in het comparatieve voordeel van deze landen. Bovendien zal het uiteindelijke effect van de handelsoorlog tussen landen afhangen van de conjunctuurcyclus, opkomende knelpunten, de ontwikkeling van ondersteunende infrastructuur en eventuele veranderingen in klimaatambities, doelstellingen, verbintenissen of regelgeving.

Conclusie

Het verband tussen internationale handel en de energietransitie is verankerd in het faciliteren van de stroom van schone technologieën tussen landen. Verschillende vormen van handelsbelemmeringen zouden de handelsstromen en toeleveringsketens van belangrijke overgangstechnologieën herschikken. Bovendien zou dit gevolgen hebben voor wisselkoersen en groeicijfers, prijzen, inflatie en monetair beleid. Dit alles zal van invloed zijn op de kostenstructuren en investeringen in schone technologieën. In een scenario waarin de VS een handelsoorlog ontketent tegen Chinese goederen, zal de overgang binnen de EU hoogstwaarschijnlijk profiteren van lagere technologie- en financieringskosten, terwijl de Europese productie van schone technologieën meer concurrentie zal ondervinden van Chinese producten. Het uiteindelijke effect van de door de VS uitgelokte handelsoorlog tussen landen zal afhangen van de conjunctuurcyclus, opkomende knelpunten, de ontwikkeling van ondersteunende infrastructuur en eventuele veranderingen in klimaatambities, doelstellingen, verbintenissen of regelgeving. Het evenwicht tussen protectionisme en open handel zal cruciaal zijn bij het vormgeven van de energietoekomst van Europa.

DISCLAIMER

Dit document is opgesteld door ABN AMRO. Het is uitsluitend bedoeld om financiële en algemene informatie over economie te verstrekken. De informatie in dit document is strikt vertrouwelijk en wordt u uitsluitend ter informatie verstrekt. Het mag niet (geheel of gedeeltelijk) worden gereproduceerd, gedistribueerd of doorgegeven aan derden of worden gebruikt voor andere doeleinden dan hierboven vermeld. Dit document is informatief van aard en vormt geen aanbod van effecten aan het publiek, noch een uitnodiging tot het doen van een dergelijk aanbod.

Er mag voor geen enkel doel worden vertrouwd op de informatie, meningen, voorspellingen en veronderstellingen in het document of op de volledigheid, nauwkeurigheid of billijkheid ervan. Er wordt door of namens ABN AMRO, haar directeuren, functionarissen, agenten, gelieerde ondernemingen, groepsmaatschappijen of werknemers geen verklaring of garantie, expliciet of impliciet, gegeven met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document en er wordt geen aansprakelijkheid aanvaard voor enig verlies dat direct of indirect voortvloeit uit het gebruik van dergelijke informatie. De opvattingen en meningen in dit document kunnen op enig moment wijzigen en ABN AMRO is niet verplicht om de informatie in dit document na de datum van dit document te actualiseren.

Voordat u in een product van ABN AMRO Bank N.V. belegt, dient u informatie in te winnen over de verschillende financiële en andere risico's en mogelijke beperkingen waarmee u en uw beleggingsactiviteiten te maken kunnen krijgen op grond van toepasselijke wet- en regelgeving. Als u na het lezen van dit document overweegt om in een product te beleggen, wordt u geadviseerd om een dergelijke belegging te bespreken met uw relatiebeheerder of persoonlijke adviseur en na te gaan of het betreffende product - gezien de risico's - past binnen uw beleggingsactiviteiten. De waarde van uw beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor om wijzigingen aan te brengen in dit materiaal.

© Copyright 2025 ABN AMRO Bank N.V. en gelieerde bedrijven ("ABN AMRO")